

Зовнішнє незалежне оцінювання 2014 року з української мови і літератури (додаткова сесія)

Зміст завдання та правильна відповідь	Відповідність завдання Програмі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури
Частина 1 Українська мова	
1. Букву <i>и</i> треба писати на місці обох пропусків у рядку виконувати реч..тативом, промовиста ц..тата	Орфографія. Написання слів іншомовного походження
2. Помилково вжито слово в рядку мішати проводити урок	Лексикологія
3. Чергування голосних відбувається в усіх наведених випадках, ОКРІМ бджола – бдж...ляр	Будова слова. Словотвір. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення
4. Перший склад наголошений у слові разом	Орфоепія. Наголос, наголошені й ненаголошені склади
5. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку щонайкращий, більш нижчий, міцніший	Морфологія. Прикметник. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий
6. Відокремленою обставиною можна замінити підрядне речення в рядку Журавлі прощально курличуть, коли відлітають у вирій.	Синтаксис. Просте ускладнене речення. Відокремлені додатки, обставини
<p>Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.</p> <p>(1) Проблема особистості віддавна є <i>основою</i> філософського <i>пізнання</i>. (2) Відомо, що немає двох однакових людей, кожен із нас неповторний. (3) На думку деяких науковців людина формується й розвивається відповідно до її вроджених якостей, здібностей, а соціальне <i>оточення</i> відіграє в цьому розвитку дуже незначну <i>роль</i>. (4) Натомість інші вчені вважають <i>особистість</i> деяким продуктом, цілком сформованим у процесі соціального розвитку. (5) Однак майже всі науковці переконані: людина не народжується особистістю, а стає нею в процесі життя.</p>	

7. Слово <i>основа</i> в тексті можна замінити фразеологізмом <i>наріжний камінь</i>	Фразеологія. Фразеологізми
8. У називному відмінку в тексті вжито слово оточення	Морфологія. Іменник. Відмінки іменників
9. Простим є речення четверте	Синтаксис. Види речень у сучасній українській мові
10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні третьому	Синтаксис. Розділові знаки в ускладненому реченні
11. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка <i>евробачення, гущавінь, осяяння</i>	Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі
12. Антонімами є всі пари слів, ОКРІМ <i>іммігрант – мігрант</i>	Лексикологія. Антоніми
13. Літеру <i>y</i> на місці всіх пропусків треба писати в рядку <i>була ... Сваляві, дивився ... віконечко</i>	Фонетика. Орфографія. Основні випадки чергування <i>y-в, і-й</i>
14. Літеру <i>e</i> на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка <i>пр..стиж, пр..парат, пр..м'єрний</i>	Орфографія. Правопис префіксів і суфіксів
15. Окремо треба писати частку <i>не</i> у варіанті <i>не/виконавши домашнього завдання</i>	Орфографія. Не з різними частинами мови
16. Помилку в написанні слова допущено в рядку <i>аванпостний, проїздний, злісний</i>	Орфографія. Спрощення в групах приголосних
17. Подвоєні букви треба писати у формі орудного відмінка обох іменників рядка <i>зустріч, поміч</i>	Морфологія. Іменник. Особливості вживання та написання відмінкових форм
18. Прочитайте речення з пропущеними словосполученнями. <i>До початку матчу лишається .., але вже понад ... уклали контракти з ...</i> Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків <i>півтора місяця, сто телеканалів, тисячею двомастами рекламодавцями</i>	Морфологія. Типи відмінювання кількісних числівників

19. Дієслово у формі наказового способу вжито в рядку активніше працюймо	Морфологія. Дієслово. Творення форм умовного та наказового способів дієслів	
20. Прочитайте речення з пропущеними словами. <i>Журі ... результати, але багато хто не ... з вердиктом, тож гала-концерт, зокрема виступи призерів, ... невдоволенням публіки.</i> Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків оголосило, погодився, був затьмарений	Синтаксис. Особливості узгодження присудка з підметом	
21. Виділене слово є вставним у реченні (розділові знаки пропущено) Ви зараз <i>звичайно</i> можете передумати їхати в це відрадження.	Синтаксис. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення	
22. Складнопідрядне речення з підрядним причини утвориться, якщо до частини « <i>На вікна в моїй кімнаті повісили жалюзі,...</i> » додати бо було незручно читати.	Синтаксис. Основні види підрядних речень	
23. Кому треба поставити в складносурядному реченні Я йду до гаю й серце моє пташкою співає про весну.	Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень	
24. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово). Небо зоріло (1) <i>мільйонами</i> вогників, тільки на заході, (2) <i>скраю</i> обрію, темніла хмара, а на сході блимала зоря, (3) <i>розливаючись</i> кривавим (4) <i>відблиском</i> .	Морфологія	
(1) <i>мільйонами</i>		числівник
(2) <i>скраю</i>		прийменник
(3) <i>розливаючись</i>		дієприслівник (форма дієслова)
(4) <i>відблиском</i>		іменник

25. Поєднайте слова обох колонок, утворивши фразеологізми.		Фразеологія. Фразеологізми
піррова	перемога	
гаряча	голова	
ахіллесова	п'ята	
сізіфова	праця	
26. Установіть відповідність між прикладом речення та назвою компонента, яким це речення ускладнено.		Синтаксис. Просте ускладнене речення
Знала я дочку за ними все ж таки три чесноти.	звертання	
Зовні однак ніщо не віщувало рясної травневої грози.	вставне слово	
Під вечір годині о сьомій блукав я в саду.	уточнювальна обставина	
Де він там зачепився старий бурлака?	відокремлена прикладка	
27. Установіть відповідність між видом односкладного речення та його прикладом.		Синтаксис. Типи односкладних речень
означено-особове	Буває, часом спіпну від краси.	
неозначено-особове	Повечерявши, полягали спати.	
узагальнено-особове	Не шукай краси, а шукай доброти.	
безособове	Пахло смолою і хлібом щоденним.	

28. Приєднайте до частини « <i>Парламентарі неодмінно ухвалють це рішення...</i> » запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.		Синтаксис. Речення
<i>...завчасно провівши тривалі консультації у фракціях.</i>	просте з відокремленим членом	
<i>...потім же все залежатиме від професійних дій уряду.</i>	складне безсполучникове	
<i>...як у сесійній залі оголосять початок пленарного засідання.</i>	складнопідрядне	
<i>...але доручать Кабінетові Міністрів розробити програму дій.</i>	просте з однорідними членами	
Читання й аналіз тексту		
<p>Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.</p> <p style="text-align: center;">Детектив як інтелектуальна вправа</p> <p>(1–4) <i>Літо – найкращий час, щоб читати детективи. Чому? А тому, що рівень комфорту, який ми з вами намагаємося собі забезпечити на цю пору, завжди трохи вищий, ніж упродовж року: відпустка, можливо, морське узбережжя чи просто гамак і склянка лимонаду.</i></p> <p>(5–10) Детектив занурює читача в атмосферу страху та непевності. Зненацька трапляється дещо, що розриває звичний стан речей. Наприкінці приходять люди, яка дізналася про все: чому б не кумедний товстун Еркюль Пуаро чи стримана старенька міс Марпл? І злочинців викрито, жах відступає, а ми можемо далі пити свій коктейль у шезлонгу. Детектив – такий ідеальний продукт для літнього споживання.</p> <p>(11–20) Доведено, що читач детективів ототожнює себе з особою, яка веде розслідування. Інтерес тут суто інтелектуальний: хто скоїв злочин? Твір буде слабким, якщо ми дізнаємося про це задовго до завершення роману й, навпаки, якщо так і не дізнаємося до фіналу, коли нам про все розкажуть. Як бонус додається ще одна втіха:</p>		

часто детектив (особливо класичний) побудований на протистоянні яскравого приватного розслідувача та недолугого поліцейського, якого гріх назвати професіоналом, – ліберальному читачеві приємна така банальність представника влади. На відміну від давнього радянського кінематографа класичні детективи не знають образів героїчних майорів карного розшуку чи прокурорів. Класика взагалі по-консервативному скептичніша до людей у кабінетах.

(21–29) Читати детективи набагато страшніше, ніж дивитися їхні екранізації. Уява працюватиме на повну! Власне, твори Агати Крісті якраз і є найкращим її тренінгом, бо їх 80, тобто кількісно більше за написане іншими майстрами жанру: Едгаром По, Артуром Конан Дойлом, Гілбертом Честертоном, і вони, ризикну стверджувати, майстерніші від 200 історій Жоржа Сіменона, протеже якого, комісара Мегре, перемагає в детективному двобої витворений Агатою Крісті суперінтелектуальний денді Еркюль Пуаро. Романів про Пуаро 33, а про міс Марпл – 12. Агата Крісті першою запропонувала не лише образ жінки-детектива, а й пари слідчих: якби не її Томмі й Таппенс, то не було б агентів Фокса Малдера та Дани Скаллі.

(30–48) У 1916 році 26-річна Агата, на той час уже Крісті (після одруження дівоче прізвище Міллер вона більше не використовувала), працює фармацевтом-добровольцем в одному з британських госпіталів і чекає з фронту чоловіка – військового льотчика. Рутину й очікування нудять, а звичний ландшафт довкола розбавляють хіба що бельгійські емігранти, які сховалися від війни в британській глибинці. Дивні справи має розслідувати дивний чоловік. Так народжується Еркюль Пуаро – геніальний детектив і невротик, зациклений на зовнішньому вигляді своїх вусів і внутрішньому стані «сірих клітиночок» власного мозку. Найвідоміший з-поміж літературних бельгійців від часів Тіля Уленшпігеля. Навіщо він такий дивний? Чому розслідувати не може інтелектуал, лікар, священник, як у Конан Дойла або Честертонна? Проста відповідь: жінка Агата Крісті не може ототожнювати себе з такими персонажами. Їй потрібен хтось зовсім інший, як Марії Вілінській була потрібна чоловіча постава Марка Вовчка. Пуаро, як і більшість чепурунів-денді, «жіночний», як і сама Крісті, усе життя вирощує троянди й дістає за них призи на виставках. Він – точка розриву з консерватизмом старої Англії з її вікторіанською мораллю й недовірою до розумових можливостей представниць прекрасної статі. Мине лише 10 років – і Крісті зважиться на переворот: на авансцені одного з її оповідань з'явиться міс

Марпл – перша жінка-детектив зі світовим ім'ям, найінтелектуальніша в художній літературі.

(49–57) Дотепер українською перекладено вже кілька романів серії: «Тіло в бібліотеці», «Перст провидіння», «Гра дзеркал», «Забуте вбивство», «Немезида». Якщо ж вам пощастило прочитати їх ще в ранньому підлітковому віці, маєте унікальну нагоду, коли робитимете це вдруге, замість сюжету звернути увагу на соціально-побутову деталізацію: у час повсюдної присутності мереж такою милою ностальгією звучить оте «...телефонувати пізніше аніж о пів на десяту вечора вважалося ознакою поганого тону». Власне, усе «Тіло в бібліотеці», крім смертельної інтриги, розгортає перед нами дискусію, що ж воно таке, отой «поганий тон». А паралельно маємо конфлікт поколінь – ця проблема фактично наскрізна в усіх її детективних творах.

(58–68) Та найцікавіше перечитувати романи Крісті після ознайомлення з її біографією. Для цього можна зазирнути в написану нею «Автобіографію» або книжку Річарда Гека «Герцогиня смерті: неофіційна біографія Агати Крісті». Адже її детективні історії так резонують із поворотами особистого життя! У 1916-му вона чекає нареченого, військового льотчика, як героїня її «Будинку на околиці». У 1921-му молода пара подорожує світом, як персонажі «Смерті на Нілі», а в 1922-му купує великий будинок у малому містечку, як у «Персті провидіння». Зрештою, зі своїм другим чоловіком, археологом, Крісті вже в 1930-х мандрує на Близький Схід – так з'являється «Убивство в Месопотамії». Фобії самої авторки стають очевидними, коли проаналізуємо, кого вона робить у своїх романах жертвами, а кого вбивцями. Але тут про це годі, адже в детективі головна річ – інтрига!

(69–76) Біографи Агати Крісті, маю враження, намагаються наголосити нам на її щасті в обох шлюбах: спершу як вірної жінки, що чекає свого героя, потім як надійної асистентки в розкопках чоловіка-професора. Натомість здається, що література цікавила її набагато більше: художній світ повсякчас перемагав світ реальний. Напевне, саме тому вона так часто усамітнювалася в готелі на морському узбережжі, де їй потрібна була лише друкарська машинка. Там тривіальні біографічні епізоди ставали непересічними сюжетами, а інтелектуальні вправи авторки оберталися інтелектуальною пригодою для читачів.

За Р. Семковим, журнал «Український тиждень»

788 слів

<p>29. Правильними є наведені пари «автор і його герой», ОКРІМ Едгар По – Малдер</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>
<p>30. До літературних заслуг Агати Крісті автор зараховує всі наведені, ОКРІМ звеличувала вікторіанську епоху в історії Англії</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>
<p>31. У тексті протиставлено розумного детектива й смішного офіцера</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст як середовище функціонування мовних одиниць</p>
<p>32. Як видно з тексту, автор передусім звертається до дорослих, обізнаних із творами Агати Крісті</p>	<p>Розвиток мовлення. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями</p>
<p>33. Змістові тексту НЕ відповідає твердження Автори класичних детективів створювали образи поліцейських-інтелектуалів.</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання</p>
<p>34. Усі наведені характеристики стосуються міс Марпл, ОКРІМ вирощує троянди</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту. Поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>
<p>35. Характеристику детективу, винесену в заголовок, ілюструє фрагмент тексту Твір буде слабким, якщо ми дізнаємося про те, хто вбивця, задовго до завершення роману й, навпаки, якщо так і не дізнаємося до фіналу, коли нам про все розкажуть (рядки 12–14).</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту. Поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>
<p>36. Правильним висновком щодо змісту шостого абзацу (рядки 49–57) є твердження Агата Крісті була не лише майстерною авторкою заплутаних детективних історій, а й глибоким знавцем людських стосунків.</p>	<p>Розвиток мовлення. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми</p>

Частина 2 Українська література	
<p>37. У «темній темниці проживали, / Аж тридцять три годи / Світа Божого не забачали» персонажі твору «Дума про Марусю Богуславку»</p>	<p>Усна народна творчість. «Дума про Марусю Богуславку»</p>
<p>38. На малюнку зображено героїню твору</p> <p>«Слово про похід Ігорів»</p>	<p>Давня українська література. «Слово про похід Ігорів»</p>
<p>39. «Крізь товщу століть задивляється в глибінь віків письменник, що був дитям запорозького сміху, здатного, попри всі нещастя, на руїнах рідної Трої утверджувати волю до життя» – сказано про Івана Котляревського</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Котляревський. «Енеїда»</p>
<p>40. Упевненість, що Сила родиться й завзяття Не ридать, а добувати, Хоч синам, як не собі, Кращу долю в боротьбі, висловлено у творі Івана Франка</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Франко. «Гімн»</p>

<p>41. Рядки Миколи Некрасова <i>Все йому знане: тюрма петербурзькая, Допит, заслання, жандармів люб'язності, Сині, безкраї степи оренбурзької, Грати залізні...</i> присвячено Тарасові Шевченку</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Тарас Шевченко. Біографічні відомості про письменника</p>
<p>42. «Пишу, що зустріне́ться мені; от і виходять мої Марусі, Оксани, Науми, Мирони, Сотниківни...», – казав про свою творчість Григорій Квітка-Основ'яненко</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся»</p>
<p>43. «Дух нашого плем'я, дух людськості, дух богочоловічності виявив себе поважними і праведними художніми образами, як-от Катеринині батько і мати в Шевченка, як-от Кирило Тур і Божий чоловік у мене...», – писав Пантелеймон Куліш</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»</p>
<p>44. Він «ходив усе зібганий у поясі, а люди прозвали його Переломаний» – сказано про персонажа новели</p>	<p>Література XX ст. Василь Стефаник. «Камінний хрест»</p>
<p>45. Реальні факти з родинного життя автора лягли в основу твору «Мартин Боруля»</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»</p>
<p>46. До одного літературного жанру належать обидва твори в рядку «Чорна рада», «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»</p>	<p>Література кінця XVIII – початку XX ст. Пантелеймон Куліш. «Чорна рада». Література XX ст. Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»</p>

47. В уривку <i>«У місто вливається свіжа кров села, що змінить його вигляд і істоту. І він – один із цієї зміни, що їй від долі призначено перемогти»</i> йдеться про Степана Радченка	Література ХХ ст. Валер'ян Підмогильний. «Місто»
48. Події Громадянської війни 1917–1921 років зображено у творі «Подвійне коло»	Література ХХ ст. Юрій Яновський. «Подвійне коло»
49. Елементи імпресіонізму відіграють важливу роль у творі «Intermezzo»	Література ХХ ст. Михайло Коцюбинський. «Intermezzo»
50. Справжнє прізвище автора твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – Рудченко	Література кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
51. <i>«Всім серцем любить Україну свою – і вічні ми будемо з нею!»</i> – закликає українців Володимир Сосюра	Література ХХ ст. Володимир Сосюра. «Любить Україну»
52. Лаврін Запорожець є персонажем твору Олександра Довженка	Література ХХ ст. Олександр Довженко. «Україна в огні»
53. <i>«А як хочеться знайти собі такого друга, теплого, щирого, щоб до нього можна було промовитися словом із Грінченкового словника та й з власного серця...»</i> , – мріє Мокій Мазайло	Література ХХ ст. Микола Куліш. «Мина Мазайло»
54. <i>«Йдучи начебто від християнства до поганства, поет утілював у повноцінних художніх образах природність буття людини і її мислення, ту оживленість світу, яку він знаходив у лемківському фольклорі»</i> – сказано про Богдана-Ігоря Антонича	Література ХХ ст. Богдан-Ігор Антонич. Біографічні відомості про письменника
55. Образ сталінських <i>«ешелонів смерті»</i> є наскрізним у творі «Тигролови»	Твори українських письменників-емігрантів. Іван Багряний. «Тигролови»

56. Літературне угруповання «Пропала грамота» виникло в добу постмодернізму		Сучасний літературний процес. <i>Орієнтуватися</i> в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; знати літературні угруповання 1980-1990-х років, найвизначніших представників літератури
57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.		Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
«Мені однаково»	«Гайдамаки»	
«Ви знаєте, як липа шелестить...»	«О, панно Інно»	
«Гімн»	«Мойсей»	
«Маруся Чурай»	«Страшні слова, коли вони мовчать»	
58. Установіть відповідність між жанровим різновидом і персонажем твору.		Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
роман	Григорій Многогрішний	
кіноповість	Христя Хуторна	
поема	Дідона	
комедія	Уля Розсоха	
59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.		Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
Іван Іскра	Григорій Бобренко	
Азазель	Датан	
Василь Кравчина	фон Крауз	
Яким Сомко	Іван Брюховецький	

60. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.		Література кінця XVIII – початку XX ст. Література XX ст.
Іван Франко	<i>«Він був таким, яким вродила його мужицька хата в Нагуєвичах. Завзятим, роботящим, розумним, тверезодумаючим, ворогом брехні, а тому й гризьким, дотепним, саркастичним... пострахом «патріотів» з печі, нещирих, кар'єристів, фарисеїв. А понад усе був скромний...»</i>	
Олександр Довженко	<i>«Митець почував себе щасливим, що народився на березі сивої Десни і ніколи не зійшов з її берегів. Зупиніться на мить у цьому шаленстві долання вічного часу – і ви побачите його, здивованого маленького хлопчика з широко розкритими зеленими очима, на березі вічної української ріки...»</i>	
Валер'ян Підмогильний	<i>«Він був одним, може єдиним справді великим українським прозаїком, який зобразив місто, – не в тому сенсі, що не писав віршів, а в тому сенсі, що його проза справді була прозою...»</i>	
Микола Куліш	<i>«Не буду шукати безперечних аналогій у класиці – між Шекспіром або Мольєром чи Бомарше, але в сучасній йому радянській драматургії він не мав собі рівних...»</i>	
Частина 3 Власне висловлення		
61. Прочитайте наведений текст. <i>Людина – дитя свого часу. Багато хто переконаний, що норми людської моралі змінюються залежно від епохи. Інші ж твердять, що справжні моральні цінності не підвладні часові. Як людина має ставитися до моральних основ свого життя? Викладіть Ваш погляд на цю проблему.</i>		Розвиток мовлення